

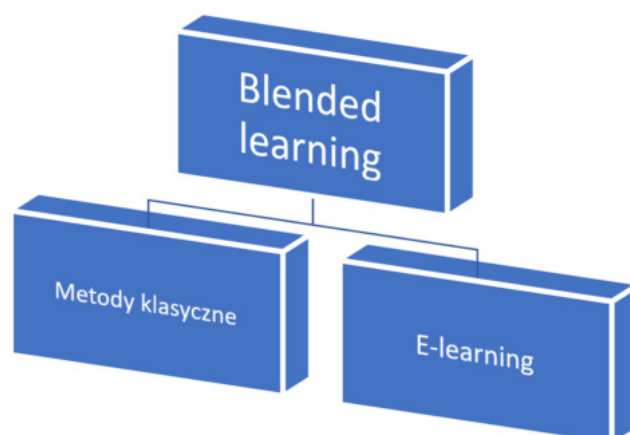
Mariusz Domański

Eduinnowacje XXI wieku Blended learning

Dzisiejszy, dynamicznie zmieniający się świat wymaga od młodych ludzi kreatywności, elastyczności, umiejętności analitycznych i pracy w grupie. Tradycyjny model edukacji koncentruje się często na nauce na pamięć a nie na uczeniu metod zdobywania wiedzy i przydatnych umiejętności. Rozumowanie jest proste: należy opracować bardziej elastyczne i zindywidualizowane podejście, które będzie włączać wszystkich uczniów w różnych okolicznościach¹.

Jednym ze sposobów skutecznego łączenia jest blended learning. To swoista fuzja tego co tradycyjne w metodach nauczania (wykład, dyskusja, demonstracje, warsztat praktyczny, grupowe rozwiązywanie problemów, odgrywanie ról, burza mózgów), w których prowadzący jest w bezpośrednim kontakcie z połączeniem aktywności zdalnych, z interaktywnymi narzędziami (interaktywne szkolenia e-learning, webinaria, blogi, fora, czaty, narzędzia społecznościowe online), które możemy znaleźć w internecie. Dzięki

takiej integracji, środowisko blended learningowe tworzy przyjazne, wspierający entourage, w którym uczeń może poszukiwać informacji, doskonalić zdolności oraz otrzymywać cenne rady i wskazówki².

Rysunek 1. Schemat własny

1. Kordziński J., Nowoczesne nauczanie, Wolters Kluwer, Warszawa 2022

2. Łasiński G., Głowicki P., Modelowanie systemu nauczania hybrydowego dla organizacji, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 49/2009

Metoda ta nazywana jest także „uczeniem mieszanym, hybrydowym czy komplementarnym”. Właściwsze wydaje się jednak użycie terminu zintegrowanej metody nauczania, w której e-learning jest połączony z tradycyjnymi metodami kształcenia. W wielu sytuacjach to właśnie wykorzystanie blended learningu pozwala na stworzenie najbardziej efektywnego procesu edukacyjnego.

Literatura przedmiotu wyróżnia kilka rodzajów takiej formy:

- a) Klasyczny blended learning – kombinacja asynchronicznego e-learningu, polegającego na samodzielnym uczeniu się (w dowolnym czasie i tempie kontrolowanym przez ucznia, przez internet), z tradycyjnymi zajęciami w klasie pod kierunkiem nauczyciela.
- b) E-learning synchroniczny i asynchroniczny – połączenie uczenia się samodzielnego, asynchronicznego, z uczeniem synchronicznym. Uczeń samodzielnie realizuje szkolenia e-learningowe oraz odbywa sesje szkoleń synchronicznych za pomocą różnych narzędzi komunikacji.
- c) E-learning z mentoringiem i tutoringiem oraz uczeniem społecznościowym – uczeń samodzielnie zdobywa wiedzę i umiejętności, a jego postępy są monitorowane przez prowadzących zajęcia. Zapewniony jest zdalny kontakt z nauczycielem (tutorem). Uczeń jest motywowany do kończenia zadania przez mentorów (poprzez komunikację internetową lub telefonicznie). Może też posługiwać się narzędziami komunikacji i wspólnej pracy – czy to do kontaktu i współpracy z innymi uczestnikami, czy do kontaktu z tutorem³.

Dobór odpowiedniej formy dobiera się w zależności od treści kursu, potrzeb uczniów oraz preferencji prowadzącego. Wybór formy gwarantuje skuteczność edukacyjną, ponieważ pozwala na elastyczny sposób budowania lekcji/programu/szkolenia, z uwzględnieniem celów, tematyki i specyfiki zadań oraz grupy uczestników. Istotne jest to, aby znaleźć i połączyć w spójny program takie działania, które przyniosą sukces⁴.

Warto w tym miejscu przywołać piramidę zapamiętywania Dale’a – im więcej zmysłów uczestnik angażuje w proces nauczania, tym więcej zapamiętuje.

Przy zastosowaniu blended learningu metody, które wymagają od ucznia największego zaangażowania – sprawią, że zapamięta on i zrozumie więcej! Grafika powyższa jasno przedstawia, że im więcej zmysłów

uczestnik angażuje w proces uczenia się, tym więcej zapamiętuje. Stąd tak istotne stało się wykorzystywanie różnych metod nauczania, aby osiągnąć największe efekty, a także poszukiwać nowych rozwiązań⁵.

Piramida zapamiętywania Dale'a

Rysunek 2. <https://docplayer.pl/6466245-Aktywizujace-metody-prowadzenia-zajec.html>

Wyśmienitym przykładem będzie kurs umiejętności budowlanych, podczas których niezbędne jest przeprowadzenie ćwiczeń praktycznych. Na początek jednak należałoby zapewnić uczestnikom dostęp do wiedzy na temat narzędzi oraz bezpieczeństwa i sposobu ich użycia. Przekazanie tych informacji odpowiednio wcześniej w formie kursu e-learningowego pozwoli nauczycielowi na poświęcenie maksimum swojej uwagi ćwiczeniom praktycznym oraz dyskusji, bez konieczności nauczania teorii podczas spotkań tradycyjnych⁶.

Do tego, by poszerzać wiedzę potrzebny jest tylko komputer lub smartfon oraz dostęp do internetu. Podczas samodzielnej pracy wykorzystujemy: podcasty, audiobooki, portale społecznościowe, blogi, vlogi, video, portale ze szkoleniami, artykuły w internecie, e-booki, gry edukacyjne.

Nauka w blended learningu przebiega w tempie indywidualnym, co jest niewątpliwie atutem tej formy. Jeżeli młody człowiek potrzebuje więcej czasu, by przyswoić sobie konkretne zagadnienie, może spokojnie i bezstresowo uczyć się we własnym tempie. Z kolei uczniowie, którzy szybko opanowali materiał przechodzą do kolejnej porcji wiedzy i nie muszą czekać na grupę. Elastyczne podejście do potrzeb uczącego się jest jedną z największych zalet blended learningu⁷.

Blended learning dzięki odpowiedniemu łączeniu metod uczenia się, pozwala w sposób najbardziej efektywny kształcić, maksymalizować korzyści proce-

3. https://cren.pl/wp-content/themes/dvcojnnbadyhkrzy2xa4a84284/files/trzecia/e-edukacja_3.pdf [dostęp 21.10.2022]

4. http://e-edukacja.fundacja.edu.pl/trzecia/_referaty/22_e-edukacja.pdf [dostęp 20.10.2022]

5. Kozioł M., Mieszane nauczanie, *Personel i Zarządzanie*, nr 6/2008

6. Cieślak J., E-learning, blended learning – wyzwania techniczne, organizacyjne czy bardziej kulturowe?, *E-mentor* nr 4 (16) / 2006 [dostęp 24.10.2022]

7. <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Husar7/subor/Wojaczek.pdf> [dostęp 23.10.2022]

su uczenia się oraz ułatwia realizację przyjętej strategii własnego rozwoju ucznia⁸.

Podczas planowania zajęć z wykorzystaniem blended learningu należy zwrócić uwagę na kilka ważnych elementów:

- a) Materiał powinien być dostosowywany do poziomu ucznia, jego postępów w nauce, a także wieku oraz preferowanego sposobu uczenia się.
- b) Materiał rzeczowy powinien być prezentowany w sposób dobrze zaplanowany i logiczny.
- c) Ilość i zawartość materiału powinna uwzględniać łatwość i wygodę przyswajania prezentowanych treści.
- d) Przyjazna/ciekawa oprawa graficzna.
- e) Rozbudowywanie zdobyczy technicznych w zakresie multimediów i interaktywności, które powinny wynikać z rzeczywistych potrzeb.
- f) Intrygujące informacje uzupełniające, ciekawostki, nowości.

Korzyści stosowania blended learningu

- a) Dostępność do wiedzy z każdego miejsca – wystarczy dostęp do internetu.
- b) Wymiana wiedzy. Dzięki temu, że korzystamy z e-learningu, platformy udostępniają również fora internetowe, na których wszyscy uczestnicy mogą dzielić się tym, czego już się nauczyli. Właściwie doświadczenie można wymieniać z ludźmi z całego świata, co jest z całą pewnością bardzo rozwijające.
- c) Multimedialna prezentacja wiedzy – zwykle materiał prezentowany jest w takiej formie, aby zaktywizować jak najwięcej zmysłów uczestnika, co ma skutkować maksymalizacją przyswojonej wiedzy.
- d) Indywidualizacja nauczania – uczeń może korzystać z tych treści, które odpowiadają jego aktualnemu poziomowi wiedzy, przez co nie ma dyskomfortu w przypadku, gdy przyswaja wiedzę wolniej niż grupa.
- e) Łatwość aktualizacji wiedzy.
- f) Oszczędność czasu – dzięki połączeniu tradycyjnej nauki i platform internetowych zyskujemy mnóstwo możliwości dopasowania zajęć do swojego grafiku. Można się uczyć wtedy, kiedy dysponuje się czasem, a nie wtedy, gdy akurat odbywa się lekcja.
- g) Urozmaicona nauka – dzięki zastosowaniu multimediów i innych, nie tylko ustnych, form przekazywania wiadomości i wiedzy. Istnieje możliwość powtarzania poznanych zagadnień, wracanie do wybranych partii materiału⁹.

8. Plebańska M., e-Akademia Przyszłości Praca z uczniem zdolnym w modelu blended-learning [w] https://ktime.up.krakow.pl/symp2012/refe-raty_2012_10/plebans1.pdf [dostęp 26.10.2022]

9. Ciesielka M., Morańska D., Edukacja w cyfrowym świecie. Edukacja 4.0, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń 2021

Zagrożenia/wady stosowania blended learningu

- a) Brak dostępu do internetu.
- b) Niedostosowanie materiałów i narzędzi do potrzeb tematu i uczestników szkolenia.
- c) Mniejsze możliwości interakcji z innymi uczestnikami szkoleń, tworzenia więzi między nimi poprzez nabywanie wspólnych doświadczeń oraz osobisty kontakt.
- d) Problem z wewnętrzną motywacją i samodyscypliną osób uczących się, co ma znaczenie szczególnie w przypadku samokształcenia, nie można jednak zapomnieć, że nie wszyscy potrafią samodzielnie motywować się do dalszej pracy.
- e) Niestety zdarzyć się może też, że przed rozpoczęciem szkolenia nie są przeprowadzane żadne testy diagnozujące wiedzę uczestników „na wejściu”. Metody nauczania są narzucane z góry, przez co tak naprawdę nauka nie jest tak efektywna, nie czujemy się zmotywowani.

Korzyści dla szkoły

Dzięki wykorzystaniu blended learningu w szkole/klasie podnosi się wydajności oraz jakości nauczania¹⁰. Nowoczesna szkoła powinna uświadomić sobie, że w związku z coraz większym przenikaniem technologii do świata edukacji blended learning czyni szkolenie tak bardzo efektywnym jak to tylko możliwe¹¹.

Zajęcia metodą blended learning to nie nudne odrabianie lekcji, ale wspólne tworzenie projektów w internetowych aplikacjach czy dyskusje na forum. Pobudzają one kreatywność uczniów, a także przenoszą naukę do sieci, w której współczesna młodzież doskonale się odnajduje.

10. <http://hdl.handle.net/20.500.12128/7725> [dostęp 23.10.2022]

11. Łasiński G., Głowicki P., Znaczenie nauczania hybrydowego w procesach zarządzania organizacją opartej na wiedzy, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 1092/2005

Mariusz Domański

Dyrektor II Liceum Ogólnokształcącego im. A. Mickiewicza w Słupsku, szkoły w Rankingu Liceów „Perspektywy” oraz Rankingu STIM. II Liceum notowane jest w prestiżowym Rankingu Szkoła Kompetencji Przyszłości, a także Microsoft Showcase Schools oraz Szkoły w Chmurze Microsoft. Absolwent studiów podyplomowych: Ewaluacja w edukacji, Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz Administracja-prawo, zarządzanie i administracja. Ukończył Pomorską Akademię Liderów Edukacji 2020. Od 2018 roku Ekspert Microsoft Innovative Educator. Trener w programie „Aktywna Edukacja” organizowanym przez CEO oraz ORE. Ekspert ds. awansu zawodowego nauczycieli.